O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI
1930

ZAMONAVIY SHAROITDA OLIY TA'LIM PEDAGOGIKASI:

NAZARIYA VA AMALIYOT INTEGRATSIYASI

xalqaro ilmiy-nazariy anjuman

MATERIALLARI

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYaLAR VAZIRLIGI
BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI

ZAMONAVIY SHAROITDA OLIY TA’LIM PEDAGOGIKASI: NAZARIYA VA AMALIYOT INTEGRATSIYASI

xalqaro ilmiy-nazariy anjuman materiallari

Buxoro – 2024

Og‘zaki hisoblashda uzluksiz ta’lim tizimida hamkorlikni ta’minlashni e’tiborga olish lozim. Chunki, boshlang‘ich ta’lim o‘qishni davom ettirish uchun poydevor bo‘lib xizmat qiladi. Uzluksiz ta’limning bu har bir bosqichida matematik bilimlarni takrorlash orqali og‘zaki hisoblash bo‘yicha o‘quv materiallarining o‘zlashtirilishiga erishish lozim.

Ta’lim jarayonida ta’lim oluvchilarning og‘zaki hisoblash bo‘yicha kompetensiyalarini oshirish quyidagilarni hisobga olishi zarur:

-o`quv muhiti va imkoniyatlardan foydalana olish;

- ko‘rsatma, ya’ni yo‘riqnomalarni puxta o‘zlashtirish;

- ta’lim muassasasida rag‘batlantiruvchan o‘quv muhitini yaratish;

o‘qitishda og‘zaki hisoblashni amalga oshirishga yordam beradigan innovatsion pedagogik texnologiyalarni o‘zlashtirish va tezkor tatbiq etishni amalga oshirish;

Umumta’lim maktablari o‘quvchilarining og‘zaki hisoblash bo‘yicha egallagan matematik malakalari o‘qishning keyingi bosqichlarida va undan keyingi kundalik hayotida kerak bo‘ladigan malakaga aylanib qolmog‘i lozim. Chunki, og‘zaki hisoblashdan foydalanmaslik, borib-borib bilimlarning unutilishiga olib keladi. Shuning uchun uzluksiz ta’lim-tarbiya jarayonining muayyan ketma-ketlikda tashkil etilishi muhim sifat bo‘lib, u ma’lum bosqichda avvalgi bosqich o‘quv faoliyati mazmunini tashkil etuvchi bilim, ko‘nikma va malakalarning mustahkamlanishi, kengaytirilishi va chuqurlashtirilishini ta’minlaydi.

Talim oluvchilarga quyidagi tavsiyalarni keltirishimiz mumkin:

- og‘zaki hisoblashga oid topshiriqlarni puxta o‘rganib chiqish lozim;

- takrorlashni muntazam ravishda olib borish maqsadga muvofiq bo‘ladi;

- yozma hisoblashni og‘zaki hisoblash bilan birgalikda olib borish;

- og‘zaki hisoblashga doir topshiriqlarni bajarishda barcha ta’lim oluvchilarni iqtidorli deb hisoblash;

- turli rasmlardan, sxemalardan, chizmalardan va didaktik o‘yinli texnologiyalardan foydalanishni amalga oshirish lozim.

Og‘zaki hisoblash o‘quvchilarning xatti-harakatlar bilan bog‘liq holda o‘rgatilsa, ya’ni kundalik hayotida va amaliy faoliyatlarida muntazam foydalanish, o‘quv materiali bilan og‘zaki nutq orqali ishlash va qayta takrorlash yo‘lga qo‘yilsa, o‘qitishda yuqori natijalarga erishish mumkin.

Oliy ta’lim muassasalarida o`quv fanining dasturi asosida matematikadan o`quv mashg`ulotlarida talabalarning og‘zaki hisoblash malakalari mustahkamlanadi va rivojlantiriladi.

Xulosa shuki, og‘zaki hisoblash ta’lim oluvchilarda tezkorlik fazilatini qaror toptiradi bu esa o‘quvchining vaqtini tejashiga imkon beradi. Ularda tez va to‘g‘ri xulosalar chiqarish malakalarini hosil bo‘lishiga olib keladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1) Jumayev M.E.Tadjiyeva Z.G.Boshlangich sinflarda matematika o‘qitish metodikasi. T.: “Fan va texnologiya”, 2005, - 312 bet

2) Ismailov A.A. Xalqaro tadqiqotlarda o‘quvchilarning matematik savodxonligini baholash – T.: “Sharq”, 2019, – 112 bet.

THE TECHNOLOGY OF APPLYING THE "4 K" MODEL IN PRIMARY EDUCATION

Aslanova Nozima Khakimovna

Doctor of Philosophy, Teachers trening centre, Bukhara Uzbekistan

Har qanday ta'lim jarayoni samarali bo‘lishi uchun u ta'lim oladigan shaxsning qiziqish va ehtiyojlariga mos bo‘lishi lozim. Bu barcha yoshdagi ta'lim oluvchilarga xos bo‘lib, ayniqsa, kichik maktab yoshdagilar uchun muhim ahamiyat kasb etadi. Shu sababdan boshlang‘ich sinf o‘quvchilarini kreativ yondashuvlar asosida turli hayotiy vaziyatlarga tayyorlash murakkab vazifa sanaladi. Ushbu jarayonning muvaffaqiyatli yakunlanishi umumiy pedagogik faoliyatni har

tomonlama to‘g‘ri tashkil etish, samaradorlikka erishish hamda keng ko‘lamli sifatli axborotlardan foydalanishga bog‘liq. Bu esa o‘quvchilarga ta’lim berish, ularning bilimlarini oshirishda zamon bilan hamnafas ravishda mustaqil va ijodiy topshiriqlarni ishlab chiqish, o‘quvchilarning yutuq va kamchiliklarini hisobga olishga yo‘naltirilgan innovatsion pedagogik texnologiyalar tizimini ishlab chiqishni taqozo etadi[1].

“Odamlar o‘qishdan to‘xtashlari bilan fikrlashdan to‘xtaydilar”, degan edi fransuz faylasufi Deni Didro. Ko‘pgina olimlar, psixologlar va o‘qituvchilar ko‘p yillardan buyon o‘qish jarayonining qiziqarli va samarali bo‘lishi ustida ish olib borganlar. Kichik maktab o‘quvchilarining o‘qish ko‘nikmalarini shakllantirish muammosi V.P. Ostrogorskiy, N.A. Rubakina, M.A. Ribnikova, L.S. Vigotskiy, L.A. Mosunova, A.G. Asmolov, L.Yu. Nevuyeva, A.A. Zubchenko, M.P. Voyushina, V.P. Sinenko, N.N. Svetlovskaya kabi olimlarning asarlarida o‘z ifodasini topgan. Keyinchalik ular o‘qish jarayonini qanday tashkil etish kerakligini, o‘quvchilar matn ustida ishlash shakllarini aniqladilar va tavsifladilar.

Darslarda didaktik va zamonaviy texnik vositalardan doimiy foydalanish, ta’limiy o‘yinlar va vaziyatlarni joriy etish, xalqaro darajadagi va turli murakkablikdagi faollashtiruvchi test topshiriqlaridan, innovatsion texnologiya va usullaridan keng foydalanish o‘quvchilarni barcha fanlarni tushunish, tahlil qilish, bilimlarni qiziqib amaliyotga qo‘llashlariga olib keladi[3].

4 “K” modelining mazmuni quyidagi k**o‘**nikmalarni shakllantirishni **o‘**z ichiga oladi. Uning tarkibida 4 ta “K” harfi bilan boshlanadigan tushunchalar **o‘**z aksini topgan.

1. **Kritik (tanqidiy) fikrlash** (critical thinking) ko‘nikmasi;
2. **Kreativlik** (creative thinking) ko‘nikmasi;
3. **Kommunikatsiya** (communication) ko‘nikmasi;
4. **Kooperatsiya yoki kollaboratsiya** (coordinating with others) ko‘nikmalari.

“4K” ko‘nikmalar quyidagi mazmunga ega.

Kritik (tanqidiy) fikrlash (critical thinking) ko‘nikmasi:

- **tahlil** - topshiriqni alohida kichik vazifalarga bo‘lish, masalalarni yechishning ma’lum ketma-ketlikka ega bo‘lgan tizimli algoritmlarini yaratish qobiliyati;
- baholash – olinadigan ma'lumotlarining sifatli qabul qilish qobiliyati;
- tushuntirish - o‘z nuqtayi nazarini dalillash, mantiqiy-bog‘liq izchil fikr bildirish;
- maqsadlarni belgilash – erishishga yo‘naltirilgan maqsadni to‘g‘ri shakllantirish, mavjud ma’lumotlarni va uning yetarliligini aniqlash, shu asosda mustaqil xulosalar chiqarish qobiliyati;
- o‘zini boshqara bilish - o‘z-o‘zini tekshirish, xulosalar asosida tuzatish va mulohaza yuritish (refleksiya);
- modellashtirish - amaliy vaziyatni sifatli tahlil qilish va vazifalarni hal qilish uchun vaziyatni mavhumdan ma’lum model bilan almashtirish qobiliyati;
- o‘rganilayotgan predmetga turli nuqtali nazardan qarash amaliyoti;
- kuzatish asosida o‘lchovlarni rejalashtirish va amalda qo‘llash amaliyoti;
- muammolarni hal qilish malakalarini rivojlantirish;
- dalillarni ajrata olish, ularni shakllantirish va baholash qobiliyati;
- strategik fikrlash vazifalarini o‘z ichiga oladi.

Kreativlik (creative thinking) ko‘nikmasi:

- qiziquvchanlik - tevarak-atrofdagi olamga qiziqish va u haqida ko‘proq bilishga intilish, dunyo obyektlari o‘rtasidagi sabab-natija munosabatlarini aniqlash, axborotni mustaqil izlash va o‘z savollariga javob topish qobiliyati;
- tasavvur - ko‘plab original va nostandart g‘oyalarni ishlab chiqish qobiliyati;
- optimallashtirish - maqsadga tez va samarali erishish uchun bir nechta usullarni solishtirish qobiliyati;
- g‘oyalarni rivojlantirish - g‘oyalarni turli nuqtayi nazardan baholash, ularning kuchli va zaif tomonlarini izlash, o‘zgaruvchan sharoitlarda va yangi malumotlarning paydo bo‘lishida o‘z faoliyatini tezda qayta qurish qobiliyati.

Muloqot qilish (communication) ko‘nikmasi

- muloqotda cho‘chimaslik va muloqotni uyushtira bilish qobiliyati, savollar berish va ularga javob berishga tayyorlik.
- muloqot maqsadi va mazmuniga, shuningdek, suhbatdoshga moslashish qobiliyati;
- muloqotchanlik maqsadlariga erishishda verbal va noverbal vositalardan foydalanish qobiliyati;
- muloqot jarayonidagi turli vaziyatlarni tushunish va ishonch darajasini oshirish;
- boshqalarning fikrini tinglashni o‘rganish;
- o‘z ijobiy obrazining shakllantirishga erishish;
- o‘z fikr va his-tuyg‘ularini ifodalay olish amaliyoti;
- taqdim etish, qabul qilish va qayta aloqani aks ettirish amaliyoti;
- o‘z fikrlari va mulohazalarini aniq dalillash amaliyoti;
- katta va kichik jamoada boshqalar bilan ishlash amaliyoti.

Jamoaviy ishlash (coordinating with others) ko‘nikmasi

- umumiy maqsadlarni o‘z maqsadidek qabul qilish qobiliyati, ularga erishish uchun birgalikda harakat yo‘nalishini qurish qobiliyati;
- ijtimoiy o‘zaro ta'sir, ya'ni umumiy maqsadlarni muhokama qilish, muzokaralar olib borish, o‘z harakatlarini boshqa odamlarning harakatlari bilan muvofiqlashtirish;
- o‘z rejalari va g‘oyalarini amalga oshirish uchun yetakchilik ko‘nikmalarini va o‘z jamoasini shakllantirish qobiliyatini rivojlantirish;
- o‘z zimmasiga olgan majburiyatlarni bajarish;
- mustaqillik tashabbuskorlikni namoyish qilishda namoyon bo‘ladi.

Boshlang‘ich sinf fanlarida qo‘llsh mumkin bo‘lgan quyidagi metodlar o‘quvchilarda aynan **“4 K”** modeli asosida turli ko‘nikmalarni shakllantirishga erishishda yordam beradi.

1-bosqich. (lug‘at ustida ishlash) Matndan narsa va hodisalarning belgisini bildirib, **qanday?, qanaqa?** so‘roqlariga javob beruvchi so‘zlarni topish vazifasi beriladi. Masalan:

Bugun havo yoqimli. Tabiat go‘zal manzara kasb etmoqda. Sinfda barchaning kayfiyati a’lo. Olisdan ko‘rinayotgan mevali va manzarali daraxtlar betakror tusda ko‘rinish bermoqda. Yomg‘ir hidi anqib turgan salqin havodan to‘yib nafas olging keladi. Kuzning bunday tarovati hech kimni befarq qoldirmaydi.

Dalalardagi hosil yig‘im-terimi qish mavsumining boshlanishidan darak berayotgandek. Bu yilgi mehnatning natijasi barakali bo‘libdi.

2-bosqich. Keyingi jarayonda so‘zlar kommunikativ ko‘nikmalari yaxshi shakllanmagan o‘quvchilarga tarqatiladi. Har bir o‘quvchi qo‘lidagi qog‘ozda mavjud bo‘lgan so‘zni yashirib, uning zid ma’nodoshini boshqalarga aytishga harakat qiladi. “4 K” modelining kommunikativlik va kreativlik jarayonlari amalga oshiriladi. O‘quvchilar qog‘ozda qanday so‘z yashiringanini topishi kerak.

mavjud so‘z	**ishtirokchining so‘zi** (antonim)	**o‘quvchilar javobi** (sinonim)	**o‘quvchilar javobi** (sinonim)	**o‘quvchilar javobi** (sinonim)
yoqimli	**yoqimsiz**	chiroyli	muloyim	yoqimli
go‘zal	**xunuk**	ko‘rkam	xushro‘y	go‘zal
a’lo	**yomon**	zo‘r	ajoyib	a’lo
mevali	**mevasiz**	mevali	sermeva	hosildor
manzarali	**ko‘rimsiz**	maftunkor	ko‘rimli	chiroyli
betakror	**oddiy**	takroriy	odatiy	betakror
salqin	**iliq**	sovuq	salqin	yoqimli
befarq	**e’tiborli**	e’tiborsiz	loqayd	befarq
barakali	**barakasiz**	serhosil	mo‘l	barakali

3-bosqich. Qo‘lida qog‘oz bor o‘quvchi avval qo‘lidagi so‘z topilgan yoki topilmaganini aytadi. So‘ngra qog‘ozni boshqalaga ko‘rsatadi.

4-bosqich. Topilgan so‘zlar muhokama qilinadi va matndagi so‘z o‘rniga qo‘yib ko‘riladi. **Masalan:**

Bugun havo (yoqimli) (chiroyli), (muloyim). Shu so‘zlar to‘g‘ri keladimi?

O‘quvchilar **“ha”** yoki **“yo‘q”,** degan javobni beradilar. Nima uchun **“ha”,** nima uchun **“yo‘q”.** Shunda **“4K”** modelining tanqidiy fikrlash va birgalikda hamkor bo‘lib ishlash ko’nikmalarini shakllantirish jarayoni amalga oshiriladi.

O‘quvchilarda shakllanadigan ko‘nikma va kompetensiyalar sifatida (tayanch va fanga oid kompetensiyalar) kommunikativ ko'nikma, axborot bilan ishlash ko‘nikmasi, o‘z-o‘zini rivojlantirish ko‘nikmasi, ijtimoiy-emotsional va fuqarolik ko‘nikmalarining rivojlanishida “4K” modelini darslarda qo ‘llash juda muhim ahamiyatga ega. Boshlang‘ich ta’limda ona tili, o‘qish, matematika, tabiiy fanlarni o‘qitish jarayonini samarali tashkil etishda yuqorida keltirilgan ko’rsatmalarga amal qilish hamda ilg‘or tajribalarga murojaat qilish sezilarli ijobiy natijalarga olib keladi.

Bibliography:

1. Avliyoqulov N.H. Zamonaviy o‘qitish texnologiyalari. – T., 2001 y.

2. Adizov B.R. Boshlang‘ich ta’limni ijodiy tashkil etishning nazariy asoslari. Ped. fan. doktorlik diss… avtoreferati. – T., 2003 y.

3. Azizova G.G. Oliy ta’lim muassasalari professor-o‘qituvchilarining kasbiy-pedagogik faoliyatini takomillashtirish. Ped.fanl. bo‘y. fal. dok. diss. avtoref. – T. – 2019 y .

4. Azizxojayeva N.N. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. O‘quv qo‘llanma. – T.: O‘zbekiston yozuvchilar uyushmasi adabiyot jamg‘armasi nashriyoti, 2006 y.

5. Aslanova N.X. Boshlang‘ich sinf o‘quvchilarida matnni o‘qish va tushunish kompetensiyalarini shakllantirishning innovatsion pedagogik texnologiyalari. P. f. b. f. doktorlik. diss… avtoreferati. – T., 2023 y.

6. Kozimova , M. A. qizi, & Samiyeva , S. X. (2023). Oliy ta’lim o‘quv-tarbiya jarayonini kreativ yondashuv asosida boshqarish mexanizimlairi. Educational Research in Universal Sciences, 2(15), 100–105. Retrieved from http://erus.uz/index.php/er/article/view/4681

BO’SH O’ZLASHTIRUVCHI O’QUVCHILAR BILAN ISHLASHDA SINFDAN TASHQARI ISHLAR MAZMUNI

Eliboyeva Lola Suleymanovna
Buxoro davlat pedagogika instituti

Annotatsiya. O‘quvchilarning tayanch kompetensiyalarini shakllantirish bugungi ta’lim tizimining asosi hisoblanadi. Ushbu maqolada bo’sh o’zlashtiruvchi boshlang'ich sinf o'quvchilari bilan sinfdan tashqari ishlar jarayonida ishlash usullari haqida ma’lumot beriladi.

Kalit so’zlar: boshlang’ich sinf, sinfdan tashqari ishlar, bo’sh o’zlashtiruvchi, mustaqil ta’lim.

Bugungi kunda zamonaviy ta’limni rivojlantirish asosiy davr talabi hisoblanadi. Ta’lim maqsadi, mazmuni, shakl, uslub va vositalaridan to’g’ri foydalanish, ta’lim jarayonlari mazmunini tahlil qilish uchun qo‘llaniladigan an’anaviy kategoriyalar bo‘lib hisoblanadi. Aynana shu kategoriyalar o’qituvchi pedagogning kasbiy salohiyatini aniqlanishiga asos bo’ladi. Qayd etilgan pedagogik yo‘naltirilgan pedagogik faoliyatning qonuniyat va mezonlarini tizimlashtiruvchi omil vazifasini bajaradi. Zamonaviy o‘qituvchi dars jarayonida «aktyor» emas, aksincha «rejissyor» bo‘lishi kerakligini anglashi lozim. Buning uchun esa u bir necha yangicha ta’lim usullarini yaxshi bilishi kerak.

Shu yerda Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev “Mustaqil o‘ylay oladigan tafakkur yuritib to‘g‘ri ma’qqul va maqbul ish tuta oladigan vatanparvar shaxslarni shakllantirish va tarbiyalash kerak” deb ta’kidlaydi hurmatli yurtboshimiz o‘z nutqlarida.

Berdiyeva Ro‘zixol Allayorovna, OLIY TA’LIM MUASSASALARIDA TALABALAR MUSTAQIL TA’LIMINI TASHKIL ETISHNING PEDAGOGIK SHARTLARI 191
Beknazarova Dilafruz Amirovna, TALABALARNING MUSTAQIL VA IJODIY ISHLARINI TASHKIL ETISH SHART-SHAROITLARI VA IMKONIYATLARI 193
M.N.Amonov, MUSTAQIL TA’LIM OLISH VA O‘ZINI O‘ZI BOSHQARISHDA INNOVATSION YONDASHUVLAR 196

4-ШЎЪБА: УЗЛУКСИЗ ТАЪЛИМ ТИЗИМИ ҲАМКОРЛИГИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ИСТИҚБОЛЛАРИ 199
Копнова Н. В. К ВОПРОСУ МОДЕЛИ САМОУПРАВЛЕНИЯ ШКОЛЬНИКОВ В УСЛОВИЯХ УЧРЕЖДЕНИЙ ДОПОЛНИТЕЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ 199
Исроилова Мукаддас Шониёр кизи, Рыбакова Елена Владимировна. АСПЕКТЫ СОЦИАЛИЗАЦИИ ДЕТЕЙ-БИЛИНГВОВ С НАРУШЕНИЯМИ РЕЧЕВОЙ ФУНКЦИИ 202
Alimov Alisher Yarashevich, UZLUKSIZ TA’LIM TIZIMI HAMKORLIGI MATEMATIK SAVODXONLIKNI RIVOJLANTIRISH OMILIDIR 209
Aslanova Nozima Khakimovna. THE TECHNOLOGY OF APPLYING THE "4 K" MODEL IN PRIMARY EDUCATION 211
Eliboyeva Lola Suleymanovna. BO’SH O’ZLASHTIRUVCHI O’QUVCHILAR BILAN ISHLASHDA SINFDAN TASHQARI ISHLAR MAZMUNI 214
Коннова В.Д., Рыбакова Елена Владимировна. РИСОВАНИЕ ПОД ДИКТОВКУ КАК КОМПОНЕНТ САМОБЫТНОГО РАЗВИТИЯ РЕБЁНКА 217
Jabborova O’g’iloy G’ani qizi, M.Yo.Umurova. TARBIYA FANINI O’QITISHDA MULTIMEDIA VOSITALARIDAN FOYDALANISH MEXANIZMLARI 219
O.O.Xonzafarov, B.T.Jurayev. TOLERANTLIK PSIXOSOMATIKA NUQTAI NAZARIDA 221
Azimova Umida Latipovna, BOSHLANG’ICH SINFLARDA O’QUVCHILARNING OG’ZAKI VA YOZMA HISOB MALAKALARINI RIVOJLANTIRISH USULLARI 223
Ashurova Dildora G‘afurovna, TIL O'RGANISHDA SAMARALI STRATEGIYALAR VA HAMKORLIKDA O'RGANISHNING AHAMIYATI 226
Bozorova Nozigul Ramazonovna, BOSHLANG‘ICH SINF O‘QITUVCHISINING KASBIY EHTIYOJLARI VA KASBIY MAHORATNI RIVOJLANTIRISH USULLARI 229
Dilrabo Fayzulloyeva Rahmonovna, BOSHLANG’ICH SINF O’QUVCHILARINING O’QISH SAVODXONLIGINI RIVOJLANTIRISHDA PIRLS TOPSHIRIQLARIDAN FOYDALANISH METODIKASI 234
Jumaeva Khanifa Gaforovna, WAYS TO DETERMINE TALENTED CHILDREN IN PRESCHOOL EDUCATION 236
Murodova M.M. BOSHLANG‘ICH SINFLARIDA MATEMATIKA DARSLARINI INTEGRASIYA ASOSIDA TASHKIL ETISH 240
Mustafoyeva Dilnoza, BOSHLANG‘ICH SINF O‘QUVCHILARIGA O’RGATISHDA MULTIMEDIALI VOSITALARINING O‘RNI 242
Ostonova Umida Usmonovna, AQLI ZAIF MAKTAB O‘QUVCHILARINING RIVOJLANISHIDA BADIIY ADABIYOTNING O‘RNI 244
D.J.Qo‘chqorova, AKSIOLOGIK YONDASHUV ASOSIDA JONDOR TUMAN TARIXINI O’RGANISHGA OID ASARLARNI GEOGRAFIK TAHLIL QILISH 246
M.M.Rashidova. BOSHLANG’ICH SINFLARDA “LOYIHA ISHI “INTERFAOL USULI ASOSIDA ONA TILI DARSLARINI TASHKIL ETISH METODIKASI 248
Raxmonova Dilfuza Maxmudovna, MAKTABGACHA TA’LIM TASHKILOTI TARBIYALANUVCHILARINING IQTIDORINI RIVOJLANTIRISHDA BADIIY ADABIYOTNING O'RNI 250
Sayitnazarova G. BO’LAJAK O’QITUVCHILARDA KASBIY MADANIYATINI SHAKLLANTIRISHNING PEDAGOGIK OMILLARI 252